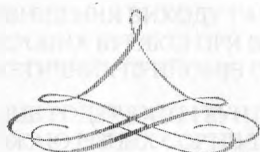

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Частина 1

Наукова бібліотека
ІНСТИТУТУ РОСЛИВНОГО
САДІВНИЦТВА
ІМ. М. Ф. СІДОРЕНКА
ІББ № 47586

Умань 2008

Уманський державний аграрний університет

Тези наукової конференції / Редкол.: П.Г. Копитко (відп. ред.) та ін. – Умань, 2008. – Ч. 1. – 268 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених працівниками Уманського державного аграрного університету та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики України та науково-дослідних установ УААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

П.Г. Копитко – доктор с.-г. наук (відповідальний редактор),

П.В. Костогрив – кандидат с.-г. наук (заступник відповідального редактора), А.Ф. Балабак – доктор с.-г. наук, Г.М. Господаренко – доктор с.-г. наук, В.О. Єщенко – доктор с.-г. наук, О.І. Здоровцов – доктор економ. наук, І.М. Карасюк – доктор с.-г. наук, В.І. Лихацький – доктор с.-г. наук, О.В. Мельник – доктор с.-г. наук, С.П. Полторецький – кандидат с.-г. наук, О.О. Заморський – кандидат с.-г. наук (відповідальний секретар).

Рекомендовано до друку вченою радою УДАУ, протокол № 3 від 24 січня 2008 року.

ЗМІСТ АГРОНОМІЯ

<i>І.М.Карасюк, В.В.Любич</i>	ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ МИКОЛИ МАТВІЙОВИЧА ШКВАРУКА.....	15
<i>В.П.Карпенко</i>	ЗНАЧЕННЯ АНАТОМІЧНОЇ БУДОВИ РОСЛИН У ВИВЧЕННІ МЕХАНІЗМУ ДІЇ ГЕРБИЦИДІВ.....	17
<i>С.М.Мостов'як, І.І.Мостов'як</i>	ВИДОВИЙ СКЛАД ШКІДНИКІВ І ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ РІПАКУ.....	19
<i>І.Б. Леонтьюк</i>	БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ ҐРУНТУ В ПОСІВАХ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД ДІЇ РІЗНИХ НОРМ ДІКОПУРУ.....	21
<i>О.М.Хомчак, М.Ю.Хомчак, А.М.Рибчак</i>	ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПОГОДИ, ДОБРИВ ТА ВРОЖАЙНОСТІ КАРТОПЛІ.....	22
<i>А.Б. Гладка</i>	ЗЕЛЕНІ ДОБРИВА – ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ.....	24
<i>О.С. Пушка</i>	МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПЕРЕХІДНИХ ПРОЦЕСІВ ДИЗЕЛЯ 6ЧН13/11,5 З ДОСЛІДНОЮ СИСТЕМОЮ АВТОМАТИЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОДАТКОВОЇ ПОДАЧІ ПОВІТРЯ.....	26
<i>А.Д. Черненко</i>	НАПРЯМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СЕЛЕКЦІЇ РІПАКУ.....	28
<i>М.М. Ненька</i>	УСПАДКУВАННЯ ЦЧС ТА СТВОРЕННЯ ЗАКРІП-ЛЮВАЧІВ СТЕРИЛЬНОСТІ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ.....	30
<i>В.П. Кирилюк</i>	НОРМУВАННЯ ВОДОСПОЖИВАННЯ В ЗРОЩУВАНОМУ ЗЕМЛЮРОБСТВІ.....	31
<i>С.М. Курка Ж.П.Шевченко</i>	ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ ПЕРИТЕЦІВ PERENOPHORA TRITICI-REPENTIS ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ЇХ ЗИМІВЛІ	33
<i>Л.О. Рябовол Я.С. Рябовол</i>	ПІДВИЩЕННЯ ВИХОДУ ГАЛЛОЇДНИХ МАТЕРІАЛІВ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ГЕНЕТИЧНИХ ПРИЙОМІВ СТИМУЛЯЦІЇ.....	34
<i>В.В.Любич</i>	ВПЛИВ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТУ НА СТРУКТУРУ УРОЖАЮ РІЗНИХ СОРТІВ ТРИТИКАЛЕ ЯРОГО.....	35
<i>Н.М. Климович П.В. Климович</i>	ПЕРСПЕКТИВИ КУЛЬТУРИ СОРГО ЗЕРНОВОГО.....	36
<i>І.Д. Жияк, В.А. Копілевич, Р.І.Сеник, Л.В. Войтенко, І.М.Мандзюк, М.Б.Бандрівчак, Г.І.Каричковська</i>	АКВААМІНОДИФОСФАТ ЦИНКУ ЯК БІОЛОГІЧНО АКТИВНА РЕЧОВИНА І СТИМУЛЯТОР РОСТУ КОРЕНЕВОЇ СИСТЕМИ КУКУРУДЗИ ТА ОЗИМОГО РІПАКУ.....	38

<i>С.В. Щетина</i>	УРОЖАЙНІСТЬ БАКЛАЖАНА ЗАЛЕЖНО ВІД СХЕМИ РОЗМІЩЕННЯ РОСЛИН.....	157
<i>Л.С. Шеремет</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ПРОТИ ЦИКАДОВИХ ВИДІВ У ПЛОДОВОМУ РОЗСАДНИКУ.....	159
<i>М.В. Шемякін</i>	РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ГРУНТОВОЇ ВОЛОГИ В ІНТЕНСИВНИХ НАСАДЖЕННЯХ ЯБЛУНІ.....	160
<i>К.М.Шевчук</i>	УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ І ГІБРИДУ ДІНИ ЗАЛЕЖНО ВІД СХЕМИ РОЗМІЩЕННЯ РОСЛИН В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ.....	162
<i>О.О.Заморський</i>	НАДХОДЖЕННЯ ТА РОЗПОДІЛ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГІЇ В КРОНАХ ЯБЛУНІ.....	163
<i>В.М. Чередниченко</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ КАПУСТИ ЦВІТНОЇ ПІД ТИМЧАСОВИМИ ТУНЕЛЬНИМИ УКРИТТЯМИ.....	165
<i>В.М. Худинець</i>	АРЕАЛ ПОШИРЕННЯ FAGUS SILVATICA В УКРАЇНІ.....	166
<i>О.М.Філонова</i>	КОРИАНДР ПОСІВНИЙ – ОСНОВНА ПРЯНОАРОМАТИЧНА РОСЛИНА УКРАЇНИ.....	168
<i>В.А. Трохимчук</i>	БИОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ НАДЗЕМНОЇ ЧАСТИНИ ВІДСАДКІВ ГРУШІ.....	169
<i>О.П. Тисячний А.Ф. Балабак</i>	КАЛИНА ЗВИЧАЙНА (VIBURNUM OPULUS L.) В ЛІСОВИХ І ПАРКОВИХ ЦЕНОЗАХ.....	171
<i>К.Н. Трушкова А.Ф. Балабак</i>	РОЗМНОЖЕННЯ АРОНІЇ ЧОРНОПІДНОЇ СТЕБЛОВИМИ ЗЕЛЕНИМИ ЖИВЦЯМИ.....	172
<i>С.В. Чмих</i>	СТІЙКІСТЬ СОРТІВ СУНИЦІ ДО ХВОРОБ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	173
<i>С.Ю. Червонська</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛОДІВ ЧЕРЕШНІ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	175
<i>О.М.Шпичак Ю.Г.Турук</i>	ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БІОГАЗУ В УКРАЇНІ.....	176
<i>О.В. Слюсар</i>	ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВИХ ПІДЖИВЛЕНЬ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ЯГІД СУНИЦІ ЗА УМОВ ЇЇ ВИРОЩУВАННЯ У ВІДКРИТОМУ ГРУНТІ..	178
<i>Н.О.Петренко</i>	ВПЛИВ ЗБАЛАНСОВАНОГО УДОБРЕННЯ ЯБЛУНІ НА СІРИХ ЛІСОВИХ ГРУНТАХ ПОДІЛЛЯ НА РІСТ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ.....	179

<i>Н.О. Опришко</i>	ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ГРУНТ – РОСЛИНИ ОГРКІВ ЗА ДІЇ БІОЛОГІЧНИХ ТА ХІМІЧНИХ ЗАСОБІВ... 180	1
<i>І.П.Насталенко</i>	БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГРУШІ В ЗОНІ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ..... 182	
<i>О.В. Мирошниченко</i>	ЗАГУЩЕННЯ РОСЛИН ПОМІДОРА ВИШНЕПОДІБНОГО МЕТОДОМ ВІДВЕДЕННЯ ДОДАТКОВОГО ПАГОНА..... 183	
<i>Т.В.Малюк</i>	ВИНОС АЗОТУ ДЕРЕВАМИ ГРУШІ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ..... 184	
<i>Н.П.Кучеренко</i>	РОЗПОДІЛ ПЛОЩ БЕРЕЗОВИХ НАСАДЖЕНЬ ЗА ТИПАМИ ЛІСОРОСЛИННИХ УМОВ НА ЖИТОМИРСЬКОМУ ПОЛІССІ..... 186	
<i>Л.В.Козлова +</i>	УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВОГО МЕТОДУ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОЛИВІВ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ..... 187	
<i>В.І.Зарубенко</i>	СТІЙКІСТЬ СОРТІВ ЧОРНОЇ СМОРОДИНИ ДО НЕСПРИЯТЛИВИХ ФАКТОРІВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА..... 188	
<i>А.І.Дидів</i>	ЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КАПУСТИ БІЛОГОЛОВОЇ ПІЗНЬОСТИГЛОЇ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ..... 190	
<i>Ю.Г. Гладун</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПОЛЕЗАХИСНИХ ЛІСОВИХ СМУГ ДУБА У ДГ «ДОКУЧАЄВСЬКЕ»..... 91	
<i>Ю.М.Біла Л. І.Ткач</i>	РОЛЬ ПОЛЕЗАХИСНИХ ЛІСОВИХ СМУГ У СТАБІЛЬНОМУ АГРОЛАНДШАФТІ..... 193	
<i>П.Б. Попович</i>	ЗБІЛЬШЕННЯ ЛІСИСТОСТІ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ – ВИМОГАЧАСУ І ОЗНАКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ..... 194	
<i>С. Г. Гончар</i>	ВПЛИВ УМОВ ВИРОЩУВАННЯ НА ВИХІД ТОВАРНОЇ ЧАСТКИ ВРОЖАЮ МОРКВИ СТОЛОВОЇ..... 196	
<i>І.Л. Гаверись</i>	ВИКОРИСТАННЯ РОСТОВИХ РЕЧОВИН ПРИ ВИРОЩУВАННІ РОЗСАДИ ПОМІДОРА ДЛЯ ПРОДОВЖЕНОЇ КУЛЬТУРИ..... 197	
<i>Л.Д. Руденко Г.С. Гайдай</i>	ВИРОБНИЦТВО КОМБІКОРМІВ В УМОВАХ ФЕРМЕРСЬКИХ ТА ІНШИХ ФОРМУВАНЬ АПК УКРАЇНИ... 198	
<i>К.В.Костецька</i>	ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЯНО-ЗЕЛЕННИХ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ ОВОЧЕВИХ КОНСЕРВІВ..... 201	
<i>К.В.Костецька</i>	ЗНАЧЕННЯ ПЛОДОВИХ ОВОЧІВ У ХАРЧУВАННІ..... 202	

УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВОГО МЕТОДУ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОЛИВІВ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Л.В.КОЗЛОВА, аспірант

Інститут зрошуваного садівництва ім. М.Ф. Сидоренка УААН

В останній час для поливу інтенсивних насаджень плодкових культур використовують систему локального зрошення, яка отримала назву „мікрозрошення”, до якої включають краплинний полив і дрібнодисперсне підкоронове дощування.

Одним з важливих елементів інтенсивної технології вирощування плодкових культур при мікрозрошенні є режими зрошення, до яких входять строк і норма поливу. У вітчизняній та зарубіжній практиці широке використання отримали розрахункові методи встановлення поливних режимів плодкових культур. Теоретичною основою цих методів є те, що при оптимальному водозабезпеченні дерев існує тісний зв'язок між випаровуванням вологи сільськогосподарським полем та енергетичними ресурсами атмосфери, які оцінюються таким інтегральним показником, як випаровуваність (E_0) (потенційна евапотранспірація).

В Україні із розрахункових методів визначення випаровуваності та водоспоживання найбільше практичне застосування отримали методи, які основані на використанні формули М.М. Іванова: $E_0 = 0,0018x(t + 25)^2 \times (100 - g)$, мм/місяць, де E_0 – випаровуваність; t – середньомісячна температура повітря, $^{\circ}\text{C}$; g – середньомісячна вологість повітря, %.

Дослідженнями Інституту зрошуваного садівництва ім. М. Ф. Сидоренка УААН, які проводяться з 2006 року в інтенсивних насадженнях яблуні (підшепа М9), сортів Айдаред, Голден Делішес, Флоріна за схемами садіння – 4x1 та 4x1,5 м, в умовах чорнозему південного важкосуглинкового при мікрозрошенні встановлено, що формула М.М. Іванова для даних умов потребує уточнення.

Уточнена формула, за патентом № 26714 від 10.10.07р., для розрахунку добової випаровуваності має вигляд: $E_0 = 6 \times 10^{-5} \times (t + 29)^2 \times (100 - g)$, мм/добу. Ця формула відрізняється від формули М.М. Іванова множителем, в якому показник $(t + 25)$ замінено на $(t + 29)$. Значення E_0 , розраховані за уточненою формулою, краще співпадають в умовах півдня України з фактичним випаровуванням з водної поверхні за приладом ДГТ-3000, що встановлено експериментально. У досліді порівнювали варіанти з призначення поливів за термостатно-ваговим та розрахунковим водобалансовим методами. Зрошення ділянок здійснювали за допомогою стаціонарної системи мікрозрошення Drip in classic. Водовипуски розташовані на поливному трубопроводі через кожні 60 см, з витратою води – 1,5 $\text{дм}^3/\text{год}$. Дані про середньодобову температуру і вологість повітря одержували на Мелітопольській метеорологічній станції, яка знаходиться на відстані 17 км від дослідної ділянки.

Використовуючи показник E_0 , поливну норму розраховували за формулою: $m = 10 \times K \times 0,15 \times (\Sigma E_0 - \Sigma O)$, $\text{м}^3/\text{га}$, де K – коефіцієнт пропорціональності, який уточнюється експериментально; 0,15 – коефіцієнт зволоження для системи Drip in classic; E_0 – середньодобова випаровуваність за міжполивний період, мм; O – кількість опадів за міжполивний період, мм.

При використанні розрахункового водобалансового методу для визначення строку та норми поливу на дослідній ділянці у вологому 2006 році виявлено кращий варіант 90% ($E_0 - O$), а у посушливому 2007 році – 110% ($E_0 - O$). Порівняно з виробничим контролем (80% НВ при призначенні поливів за термостатно-ваговим методом) вони були практично однаковими.

Вегетаційний період 2007 р. за даними Мелітопольської метеостанції був дуже посушливий ГТК = 0,4, середній коефіцієнт зволоження становив 0,15-0,16. Розрахункова випаровуваність (E_0), за формулою М.М. Іванова, в цей період склала 1042 мм,

випаровування з водної поверхні (Е) на дослідній ділянці – 1153мм. Між цими показниками встановлена тісна кореляційна залежність $r = 0,96$. Кількість опадів на дослідній ділянці дорівнювала 170мм, що на 7% менше ніж у м. Мелітополі – 158,9 мм.

Посушливі умови 2007 року негативно вплинули на показники вологості ґрунту в насадженнях яблуні. На початку вегетації (01.04) вона складала 87,7-90% НВ. У третій декаді травня цей показник був на рівні 74-80% НВ (при зрошенні) та 50% (без зрошення), тому 24 травня проведено перший полив. Всього за період вегетації здійснено 12 поливів нормою 39,8-129,7 м³/га. Загальна зрошувальна норма по варіантах усіх сортів та схемах садіння на варіанті 80% НВ складала 1095 м³/га, а на ділянках варіантів 110, 90 і 70% (Е₀ – О) – 975, 798 та 621, м³/га. Водоспоживання дерев яблуні при зрошенні зі схемами садіння 4х1,5м становило 3476-3857 м³/га, а без зрошення – 2683 м³/га, при схемі садіння 4х1м – 3333-3819 м³/га в умовах зрошення та 2862 м³/га – без зрошення. Дерева всіх сортів краще росли при зрошенні порівняно з варіантом природного зволоження, середній приріст однорічних пагонів у них був більшим на 10-53%. Цей показник через сортові особливості був більшим по сорту Флоріна.

У 2007 році на дослідних ділянках отримано перший урожай. При зрошенні по сорту Айдаред він склав у середньому (без істотної різниці по варіантах) 33 ц/га (4х1,5м) та 55 ц/га (4х1м), на контролі без зрошення – на 50% менше. По сорту Флоріна при зрошенні отримано в середньому 23 ц/га (4х1,5м) та 72 ц/га (4х1м), а на контролі без зрошення – на 15-26% менше. Урожайність яблуні сорту Голден Делішес унаслідок весняних приморозків була дуже низькою – 10-16 ц/га в середньому, без істотної різниці по варіантах і схемах садіння.

Дослідженнями встановлена тісна кореляційна залежність між випаровуванням з водної поверхні та агрометеорологічними показниками (розрахункова випаровуваність) $r = 0,96$, що дає можливість використовувати показник випаровуваності для призначення строків і норм поливів. У 2007 році кращі показники водного режиму чорнозему південного важкосуглинкового спостерігались в умовах мікрозрошення в інтенсивних насадженнях яблуні при призначенні поливів 110% (Е₀ – О) та були близькими по значенню до варіантів з призначенням поливів термостатно-ваговим методом при 80% НВ.

СТІЙКІСТЬ СОРТІВ ЧОРНОЇ СМОРОДИНИ ДО НЕСПРИЯТЛИВИХ ФАКТОРІВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

**В.І. ЗАРУБЕНКО, молодший науковий співробітник
Подільська дослідна станція садівництва ІС УААН**

Вивчення реакції сортів чорної смородини на різку зміну умов навколишнього середовища дозволяє отримувати цінний науковий матеріал, без якого неможливі районування рослин по регіонах країни та розробка технологій вирощування.

Погодні умови істотно впливають на витривалість плодово – ягідних культур до несприятливих факторів навколишнього середовища. Характер цього впливу визначається багатьма аспектами, провідне значення серед яких відводиться сорту, стійкості його до впливу низьких температур, витривалістю до посухи в спекотливу пору року.

Завданням наших досліджень було вивчення стійкості сортів чорної смородини до несприятливих умов навколишнього середовища. Цілорічний вплив стресових абіотичних, перш за все гідротермічних факторів (зимові морози, весняні перепади температури, літня посуха або перезволоження) негативно відбиваються на загальному стані рослин, їхній продуктивності, стійкості до хвороб та шкідників.

Дослідження проводилися протягом 2006–2007рр на Подільській дослідній станції